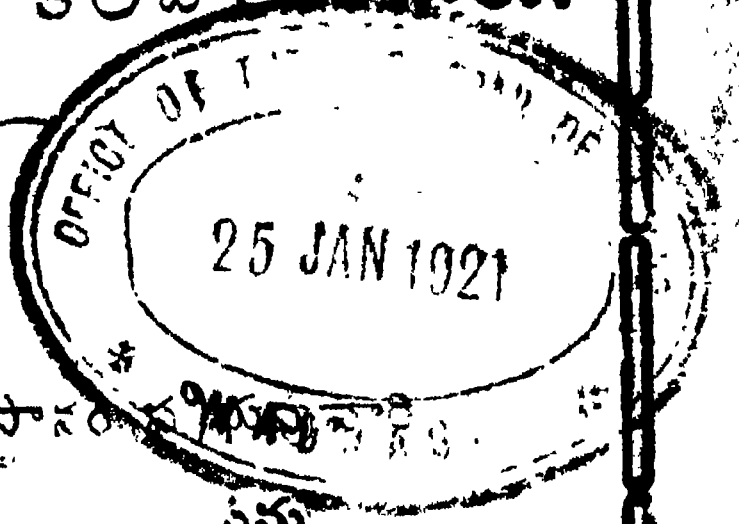

నవరత్న గ్రంథమాల—అయిదవది.

చదువుకొనినవానికంటె చాకలివాఁడు మేలు.

ఇది

మ. రా. రా. శ్రీ పితాపురం నంసా నరసింహాచార్యులు

పాఠశ్రీమంతులు

బ్రహ్మశ్రీ పెద్దాడ చిట్టిరామయ్యగారిచే

రచియించి ప్రకటింపబడియె.

1667
11049

The Copy-right of this is reserved for the Author.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

31

శ్రీవిద్యానిలయముద్రాక్షరశాల,

రాజమండ్రి. Moral, II. The physical,

మ. 2 ఆరోగ్యజీవి, లేక స్థూలదేహము.
శకుఁడు అనుమువ్వురు ఎనసియున్నారు.

శ్రీరస్తు.

శుభమస్తు—అవిఘ్నమస్తు.

యీగ్రంథనామ విషయికచర్చ.

యీగ్రంథనామము

“చదువుకొనినవానికంటెచాకలివాఁడుమేలు.”

ఇది పండితసామరసామాన్యనామము.

“ సాక్షులకంటె నరసులు మేలు ”

ఇది పండితసామాన్యనామము.

ఇందు మొదటిపేరు స్థిరపర్పుటకుఁగారణము.

దీనింజదువువారు మున్నుండు దీనినరయఁబ్రార్థితులు.

మాపరిచయులలో నొకవిద్వాంసుఁడు బ్ర॥ శ్రీ॥ దత్తుర్తి
కుబ్జారాయశాస్త్రి పెద్దాపురోన్నతపాఠశాలానంస్కృతోపాధ్యాయులుగారు వివరముగఁదెల్పినదేమనఁగ—పూర్వమొకరాజు తన
సభయందు 1. విద్వాంసులు, 2. కవులు, 3. ఖట్వాజులు, 4. గాయకులు, 5. పరిహాసకులు, 6. ఇతిహాసకులు, 7. పౌరాణికులను
సప్తాంగములవారు, బరివేష్టించియుండగ వారలనుద్దేశించి య
భువు, సభాసదులారా: ఇచ్చటకు వైకుంఠ మెంతదా
ప్రశ్నించెను.

వారందఱిలో నెవరికిని *moral*, 11. The physical,

మానము వహించియుండు. 2 ఆరోగ్యజీవి, లేక స్థూలదేహము.

చాకలివాఁడు అనుమువ్వురు ఎనసియున్నారు.

తను విశదపరతు , ననిన వల్లెయనఁగ నిట్లువిన్నవించెను.

అయ్యగానూ! భాగవతసప్తమస్కంధములో,

ఉ. ఓకమలాక్షయోవరద • యోప్రతిపక్షవిపక్షయీశ్వరా !

యోకవియోగిబాధ్యసుగు • నోత్తమ ! యోశరణాగతామరా

నోకహ యోముసిశ్వర ! మ • నోహర ! యోవిమలప్రభావరా

వే కరుణి పవే తలఁప • వే శరణార్థిని నన్నుగావవే. ”

అని యాకసముకేసి నిక్కిచూచుచు గజేంద్రుడు మొట్ట
లుపెట్టి పిలుచుచుండఁగ వైకుంఠవాసియైన విష్ణుదేవుండు, “ఓహో !”

యని పలికినవానివలె వచ్చి తనచక్రమును బ్రయోగించి గజేం
ద్రునిజంప సిద్ధమైయుండిన మొసలినిఖండించి గజేంద్రుని రక్షిం

చెను. కాబట్టి వైకుంఠము భాగోళమనకు , “కేకదూరముననున్నది.

స్వామి” యని నామదేవ బలికిన విని యున్నవారందఱు , “చదు

వుకొనిన వానికంటె చాకలివాడు మేలు ” అని కర్ణాకర్ణిగఁ

జాటిచిరట. ఈ మ స్థిరపర్చుటకు రెండవకారణము—సర్వజను

లవాడుకలోనున్నది. అదెద్దియనఁగః— చాకలివాడు పదుగురు

సంసార్లబట్టలులికి తిరిగివప్పగించునెడ పద్దులేకయే కొన్నిసాంకేతి

కములనుబట్టి యెవరివివారికిఁ దప్పక వప్పగించును. కాని, చదువుల

వారిచ్చిపుచ్చుకొను జమాకర్చుబుక్కులపద్దులలో నెచ్చటనైన

పొరపాటు ఉండుచుగాని, చాకివాని లెక్కలోగాని యొప్పగింతలో

సాధారణముగ తప్పుడదు. కాబట్టి యీసామెతగలిగె

కారణమంతగఁ బండితులుబాటింపరు. ఈకారణములలో

అకోకి యనాదిగఁ బండితపామరులలో

చుకొనినవానికంటె చాకలివాడు

చూచదువరులు నన్ను

ఈ పైచర్చలోని రెండు కారణములుగాక మఱియొకటి దేవ
వశమున రాజమహేంద్రవరమున లభించినది. వేమనసూక్తి రత్నా
కర మనుగ్రంథములోనున్న నాలుగువేలముప్పదియైదుపద్యములలో
1469 వదియగు నాటవెలదిపద్యము—

ఆ. వె. చదివినతనికన్నఁ ♦ జాకలినతిమేలు
కులమువేల్పుకన్న ♦ గుక్కమేలు
సకలసురలకన్న ♦ జారభామినిమేలు
విశ్వదాభిరామ ♦ వినురవేమ.

ఇందులో “ చదివినతనికన్నఁ ♦ జాకలి సతిమేలు ” అను
నీప్రథమపాదనామముబట్టి మీదిపేరును స్థిరపరచడమైనది.

ఇంతటితో నీవిషయమునుముగిచి యింక గ్రంథారంభముం
జేయుచున్నాడను. మున్నూదు ఉపోద్ఘాత పీఠికల నుపక్రమించి
పిమ్మట గ్రంథము నుగ్గడింపుచున్నాను.

శ్రీరస్తు.

INTRODUCTION.

ఉ పో ధ్ఘా త ము.

చదువుకొనినవానికంటెచాకలివాఁడుమేలు.

నీ తి కా ం డ ము.

నవరత్నగ్రంథమాల. (అయిదవరత్నము.)

౧. మానవునియందు త్రిజీవాంశములు.

(The Three Beings, . 1. The Moral, II. The physical,
III. The Intellectual beings)

1 నీతిప్రవర్తకుఁడు. 2 ఆరోగ్యజీవి, లేక స్థూలదేహము.

3 జ్ఞానప్రకాశకుఁడు అనుమువ్వురు ఎనసియున్నారు.

1. ఇందు మొదటివాడు నీతిప్రవర్తకుడు నీతి, శక్తి, శ్రావ్యత సుగుణసంపత్తి యనగా నీతికాండను (Morality) వ్యాపకమజేయును.

2. రెండవవాడు స్థూలదేహి. ఆయురారోగ్యము లనగా నారోగ్యకాండను వ్యక్తీకరించును.

3. మూడవవాడు. జ్ఞానప్రకాశకుడు. (Intellect) జ్ఞానమునగా తెలివిన బ్రహ్మాంశజేయును.

4. ఈమూడుకళలు హస్తీ యభ్యుదయమై ప్రకాశింపక గాని దేహియొక్క. మూడంశలవారికి బ్రతుకుతెరవన్నమాటయే లేదు.

3. నీతిప్రవర్తకుని బ్రతుకుతెరవు. (The way to moral being) నీతికాండము

4 ఆరోగ్యజీవికి బ్రతుకుతెరవు. (the way to Physical being) ఆరోగ్యకాండము.

5. జ్ఞానప్రకాశకునకు బ్రతుకుతెరవు. (the way to Intellectual being) జ్ఞానకాండము.

6. ఇట్లు ప్రతిజీవియును బ్రతుకుతెరవును చూచుకొనవలయును. లేనియెడల బనికిరాదు.

7. ఈగ్రంథమాలయొక్క ౬వపాత్రమందు ఆరోగ్యజీవనమార్గమునుగూర్చియు, జ్ఞానమార్గమునుగూర్చియు జర్చింపబడెగలదు.

8. ప్రస్తుతనీతికాండము ఈగ్రంథముగుండ బహిరంగపడుచున్నది.

శ్రీరస్తు.

పీఠిక.

“ చదువునానవానిక తె చాకలినాడు మేలు. ”

ఇక్కలి కాలమాహాశ్ట్ర మేమో కాని యప్పటి నవనాగరికుల సంచారములు, ఆహారవిహారాదులు, వింతవింతలుగను, చిత్రవిచిత్ర ముగ నున్నవి.

క్రియలచేత విచారింపగ మహాజనులలో సామాన్యముగ దుర్లక్షణములు దుర్వ్యసనములు (Vices) హెచ్చియున్నవి. వీని ని వృత్తికొఱకై యీ నూతనవింత గ్రంథము రచించబడి ప్రకటిత మగుచున్నది.

ఈగ్రంథము చివర చేర్చబడిన పండితాభిప్రాయములవలన కొంత తేటపడును గాన యింతటితో పీఠిక విరమించబడినది.

గ్రంథారంభము.

మొదటి పరిచ్ఛేదము.

నరులలోని గణములు.

౧. ఈభూనోళమునం దెన్నిజాతులు, తెగలు, వర్ణములు, మతములు, కులములు సమాజములున్నను నరులలో (Human beings) రెండుగణములవారే యుందురు.

1. సజ్జనులు=సరసులు.

2. దుర్జనులు—సాక్షురులు=(విరసులు.)

సరసులు అనగ సరసము (సరసత) గలవారు. రసమును దెలిసినవారు రసజ్ఞులు. మంచిచెడ్డల వివేచన, వ్యవహారముండు

పూర్వోత్తరసందర్భము, వ్యవహారనమాధులు (ఇహపరములు) దయాసత్యశౌచములు, పితృ మాతృ దైవభక్తి, నజనసంగతి, ఆస్తికత మొదలగు సుగుణసంపత్తి (Virtues) గలవారు. అనగ సద్గుణసత్కర్మలయందు మాన్యులు.

౨. సాక్షులు పై లక్షణములు లేనివారు. సరసులకు వ్యతిరేకులు. అనగ దుర్లక్షణములు (Vices) గలవారు. అనగ అసత్యము, కారిత్యము, అశుచి, నాస్తిక్యము, నిషిద్ధసేవనము మొదలగు దుర్లక్షణములు (Vices) గలవారు. వీరే పిరసులు. అనగ రసహీనులు. ఈకింది శ్లోకముచేత వీరికిగల వ్యత్యాసము తెలియను. శ్లో. సరసావిపరీతశ్చేత్సరసత్వంనముంచతి। సాక్షరావిపరీతశ్చేద్దాక్షసాపవకేవలమ్॥

దీనితాత్పర్యము:—సరస శబ్దము తుదనుండి మొదటికి గాని, మొదటనుండి తుదకుగాని పలికినయెడల ‘సరస’ యనియే పలుకును. ‘సాక్షరా’యనుశబ్ద మట్లుచ్చరించిన యెడల ‘రాక్షసా’ యని పలుకును.

౩. ఈపై రెండువహీలవారిలో మొదటివారు ‘సరసులు’ ఎటుచదివినను సరసులేగనుకను (Literary or Figurative) అర్థమునుబట్టి సరసులేయగుదురు. భేదింపరు. సరసత్వమును విడవరు. వీరొకప్రసిద్ధగణము వారని మొదటనే చెప్పబడినదికదా.

౪. ఇక రెండవవహీవారు ‘సాక్షులు’ ఎటుచదివిన నొక్క విధమున పలకరు.

1. ‘సాక్షులు’

2. ‘రాక్షసులు.’

ఇట్లు రెండు వివిధనామములుగల వారగుదురు.

సాక్షులు — (Leterary meaning వాచ్యార్థము) అక్షర
జ్ఞానమత్రాలు. (Secondary or figurative meaning) సర్వశాస్త్ర
జ్ఞానపాఠాలు.

రాక్షసు = (Leit.) రక్కసులను రక్షించేవారు.

= 2 (Fig) దుష్టులు.

ఈ రెండుగుణములవారికిఁగల భేదమును వరుసగ తేటతెల్ల
ముగునటుల ౨. ౩. పరిచ్ఛేదములందు విస్తరింపఁబడును.

రెండవపరిచ్ఛేదము.

సరసులు.

౧. సరసశబ్దములలో రస — దశ్యతే — ఆస్వాదయతేయితి
'రసమ్' అనిదీనికివ్యుత్పత్తి (Drevation) ఈరసపదమునండి యుత్ప
న్నపదములెన్నియన్నను 'రస' శబ్దమునకు సారము, సిగ్గు, అని
సామాన్యార్థములు. అయితే ఈశబ్దమునకు — రుచి, జలము, ద్రావ
ణము మొదలగు ననేకార్థములుగలవు. ఉదాహరణములు: — పక్షి
సములు, రసాధిపతి, సారసము, రసఘటిక. సామరస్యము, సమ
రస, విరసము, రసన, భక్తిరసము మొద గునవి.

౨. ఇతరసాహిత్యవిషయములో, సవరసములు గలవు.
ఇచ్చట 'రస' శబ్దమునకు మనోనికారమ' యర్థము. అవెవ్వియ
నఁగ — ౧. శృంగారరసము, ౨. హాస్యరసము, ౩ కరుణారసము,
౪. వీరరసము, ౫. భయానకరసము, ౬. భీష్మరసము, ౭. రాద్రీ
రసము, ౮. అశ్చుతరసము, ౯. శాంతరసము. ఇందుకుపద్యము.
(సర్వభూపాలీయములొనిది.)

క. ధరశృంగారము హాస్యము

కరుణావీరము భయానకము భీష్మతనం

గురుకాద్రీనదృశ్యము శాం

తరసంబును రసములనఁగఁ ♦ దనరుగయితలన్.

కివ పరిచ్ఛేదము.

సరససాక్షుల తారతమ్యములు.

౧. ఉచితజ్ఞత, దయాస్యశౌచములు గలవారు సరసులని మునుజెప్పఁబడియేయున్నది. ఇట్టిగుణనంపత్తి వారికిఁ దలిదండ్రుల తపఃఫలముచేత నైజముగా బుట్టినదిగాని నేర్పుటవలన గలిగినది కాదు. ఇందుకులక్షణము.

“ శ్లో. దాతృత్వం ప్రియవక్తృత్వం, ధీరత్వ ముచితజ్ఞతా |
అభ్యాసేననలభ్యంతే | చత్వారాస్సహజగుణాః ||

తాత్పర్యము. త్యాగము, ప్రియమగుబలుకుట, ధైర్యము జూపుట, యత్రాయుక్తవివేచన యనుగుణములు నాలుగు పుట్టుకతో వచ్చునవిగాని నేర్చుకొనుటవలన వచ్చునవిగావు. గురువులు బోధించుటవలననునంటవు. పుట్టుకతోఁగూడ పుట్టినట్టియివి సత్సహవానముచేత పెగుగును. ‘వశిలు’, ‘వాళిలూ’ అని దస్కతు చేయువారుగాని, సర్వశాస్త్రసాపన్నులుగాని, సర్వవిద్యావిశారదులుగాని, తుదకు గురుపీఠమునఁగూర్చుండు ఆచార్యులవారుగాని, సుగుణ సుకర్మనంపత్తి తేనియెడల వారు సాక్షులు, రాక్షసులు, విరసులు, ఖిలులు, దుర్జనులు, మూర్ఖులు అని చెప్పఁబడుదురు.

౨. సుగుణనంపత్తి. ఆస్థికతాదులతోఁగూడుకొనివిద్య సువిద్యగాదు. కువిద్యయే యగును. ఇందుకు భర్తృహరికవి రెండుదాహరణము లిచ్చియున్నాడు. మొదటిది దుర్జనపద్ధతిలో రెండవ పద్యము.

గీ. విద్యచే భూషితుండై ♦ వెలయుచున్న
దొడరి వర్జింపనగుసుమీ ♦ దుష్టసుండు
బాడుమాణిక్య ♦ భూషితదస్తమస్త
కంటెనపన్నగముభయం ♦ కరముగాదె.

తా॥ భూషణములతో నలంకరింపబడు పామువలె విద్యా
వంతుడైన దుష్టుడు మనకు దూరుడు. అనగా వానిసాంగత్యము
మనకు నరిపడదు.

రెండవయుదాహరణము—విద్యత్పద్ధతిలో రెండవపద్యము.
చ. తమగవచంబు కోధమతి ♦ శత్రువు జ్ఞాతిహుతాశనుండు మి
త్రముదగు మందు దుర్జనులు ♦ దారుణపన్నగముల్సుచిద్య వి
త్తమచితలజ్జభూషణము ♦ దాత్తకవిశ్వము రాజ్యమీతిమా
ప్రముఖపదార్థముల్గులు ♦ పట్టునదత్కవచాదులేటికిన్.

తా॥ ఈపద్యమందు సువిద్యయే ధనమని జెప్పబడినది.
కాబట్టి సాంగత్యదోషమువలన.

క. కొంచెపునరసంగతిచే

నంచితయపక్షీర్తివచ్చు ♦ నదియెట్లన్నం

కించిత్తు నల్లిగరచిన

మంచమునకు జెట్లువచ్చు ♦ మహిలోనుమతీ.

అని సుమతికవిజెప్పినట్లు నల్లిగరచినందుకు మంచమునకు
నల్లినంపర్కముచేత దెబ్బలుతగిలెను. కాబట్టి విద్యామహిమయు
న్నను కవిద్యనంపర్క దోషము చేత మనకు కువిద్యయగును.

నాలుగవపరిచ్ఛేదము—గుణము.

ఇదు మొదటిపేరాలోగీతానంహితలోని 'గుణత్రయవిభా
గయోగము' యొక్క తాత్పర్యము సంగ్రహింపబడినది.

౧. సాక్షులు నరసులు గుణముచేత భేదింపుచున్నాడు కాబట్టి
 గుణవిషయము చచ్చించుట యచితము ప్రకృతి (Nature) వలన
 ౧ సర్వము, ౨ రజము (రజస్సు) ౩ తమము (తమస్సు) అనుత్రిగు
 ణములు పుట్టెను. ఇవి ప్రకృతిసంబంధమైన జేవామందు నాశనరహి
 తుడై జేతశ్శిష్ణుని జేరుచున్నవి. ఆమూటిలో సర్వము స్పటికము
 వలెనుండును. సర్వము సుఖసంగమము తోను అంతఃకరణధర్మముతో
 ను దేహినిజేరుచున్నది. రానివస్తువునుకోరుట, దొరకినదానియందు
 ప్రీతిగలుగుట ఈరెంటివలన బుట్టినది రజోగుణము. అదిదేహిని
 (జేతశ్శిష్ణుని) కర్మానక్తి చేత కట్టుచున్నది తమోగుణము అజ్ఞానము
 వలన బుట్టుచున్నది. అదిమోహకరము. ఇదిదేహిని ప్రమాదము,
 నిద్రలచేతబంధించును. సర్వము సుఖమందును, రజముకర్మమందును
 తమము అజ్ఞానమ దును గూర్చుచున్నవి. ఈమూటిలో నొక్కటి
 ప్రకోపించునప్పుడు తక్కినరెంటిని అణగదొక్కును. రజోగుణము
 శరీరమందు శ్రోత్రాదియింద్రియములద్వారమున జ్ఞానముబుట్టించు
 నపుడు సర్వము వృద్ధిబొందును. పరిద్రవ్యాదికాంత, సామాన్య
 చేష్టశమము లేకపోవుటయను వి కలుగునప్పుడు రజోగుణమువృద్ధి
 నొందును. వివేకములేకపోవుట, ఊరకుండుట సాధనాంతరములేక
 పోవుట మోహము పుట్టినపుడు తమస్సువృద్ధినొందును. సర్వము
 గలవారికి బ్రహ్మ(వేత్త)లోకమును, రజోగుణము గలవారికి మానవ్య
 లోకమును, తమోగుణముగలవారికి శునకాదిచతుష్పాజ్ఞస్మముగలు
 గును. సాత్వికులకు ప్రకాశమానమైన స్కర్మఫలములును, రజో
 గుణకర్మగులకు సంసారదుఃఖఫలములును, తామసకర్మగులకు అజ్ఞాన
 మును లభి చును. సర్వమువలన జ్ఞానమును రజమువలనలోభమును,
 తమమువలన బ్రమాదము మోహము, అజ్ఞానమును బుట్టుచున్నవి.

2. సత్యగుణమనగ నిలకడగనుండుశక్తి అనగపాలనశక్తి
మగుచున్నది. రజోగుణమనగ నుత్పత్తిశక్తి, తమోగుణమనగలయ
శక్తి.

ఈక్రింది పేరా మొదలు కడపటి 2వ పేరావరకు విషయములు
(Subject) టీకాతాత్పర్య ప్రతిమానహిత సీతారామాంజనేయ
సంవాదమను మహాగ్రంథముయొక్క ప్రథమాశ్వాసములోని
21-22 పద్యములయొక్క టీకాతాత్పర్యములంబట్టియును, వాని
క్రిందకోటుచేయబడిన బ్రహ్మోపనిషత్తుతాలూకు త్రిగుణముల
తోనైన సృష్టివివరణనుబట్టియును ముక్తసరుగ సంగ్రహించబడినది.

ఇట్టి త్రిగుణరూపముగలదిగాన మూలప్రకృతియనగ ప్రధా
నమాయకు

“త్రిగుణాత్మిక.”

యనుయోగిక నామముగలిగినది. ఏలయనగ నీశక్తిరజముచేత
లోకముల సృష్టించును సత్యముచేతఁ బాతించును, తమముచేత
లయముఁ జేయును.

ఈమూలప్రకృతి మూడుగుణముల మిశ్రిమముతోగాక
మొదటిదియగు సత్యగుణముతో మాత్రము మిశ్రిమమైయున్నపుడు
సృష్టిస్థితిలయకార్యములను నెరవేర్చదు. అప్పుడది ‘అమలసత్యప్ర
ధాన’ మగును. అప్పుడు దానికిరజస్తమోగుణప్రధాన(తేక)యమల
సత్యప్రధానమాయ జుడ్రుయందు చంద్రిక (వెన్నెల) యెట్లు
వేరుకాదో యట్లుబహ్మమం దభిన్నముగ నుండును. ఇట్టియమల
సత్యప్రధాన మాయకు మలినరూపములగు రజస్తమోగుణములం
టిన తత్త్వమే మలినసత్యప్రధానమాయయై త్రిగుణాత్మికయై
గుణబ్రహ్మమగు నీశ్వరసన్నిధానబలముచేత పై మూడుకార్యము
లనగ సృష్టిస్థితి లయములను నెరవేర్చును. -

౫. మూలప్రకృతి మలినసత్వప్రభావముచేత సత్వరజస్తమోగుణములై స్వరూపముగలదియై ఘోరవృత్తితోఁగూడిన రజోగుణముగల బ్రహ్మరూపముచేత దేవతలు, మనుష్యులు, మృగములు, పక్షులు, పురుగులు, జలచరములు, పర్వతములు, మొదలగు స్థావరజంగమ ప్రాణులతో గూడిన లోకములను పుట్టించుచు, శాంతవృత్తితోఁగూడిన సత్వముగల విష్ణురూపముచేత లోకములను వృద్ధి నొందించుచు, ఘోరవృత్తితోఁగూడిన తమోగుణముగల రుద్రరూపముచేత లోకములను నశింపఁజేయుచునుండును.

౬. సమష్టిరూపమైన 'మూలవిద్య' అని చెప్పఁబడు మహాశక్తి వ్యష్టిరూపమైన మలినసత్వప్రభావ(లేక)మూలప్రకృతియై యిట్టి తన త్రిగుణముచేత త్రిశక్తులుగఁ దోచి పిమ్మట యట్టిత్రిగుణపరస్పరసమ్మేళనముచేత సురేకారము, గంధకము, బొగ్గు వీసయొక్క వివిధభాగములతో ననేకవిధముల బాణాసంచా యైనట్లు తొమ్మిదివిధములయి తర్వాత నాతొమ్మిది విధములా త్రిపుటియొక్క పరస్పరసమ్మేళనముచేత నిరుపదియేడువిధములయినది. తెల్లని వస్త్రమునందు చిత్రవర్ణములు కల్పింపఁబడినట్లు శుద్ధపరబ్రహ్మమునందెరువదియేడు భేదములున్నట్లు గనపరచెను.

౭. ఇరువది యేడింటిలో ప్రస్తుతవిషయమున దేవరాక్షస సరస్వష్టి విషయమామాత్రము వివరింపఁబడును.

1. సత్వగుణముతో గలసిన తమోగుణముందలి తమోగుణమువలన అసురేంద్రుఁడు లోనగు 66 కోట్ల దైత్యులు పుట్టిరి. వీరు తమోగుణప్రభావములు. ఇందుచేత రాక్షసులు, నక్తంచరులు, నిశాచరులు మనుష్యాశనులను బిరుదులందిరి.

2. సత్వగుణముతో గలసిన రజోగుణముందలి రజోగుణము

వలన కిది కోట్లు జేవతలు పుట్టిరి. వీరు సత్వగుణప్రధానములు. ఇందు
వలన వీరికి సుమనసులు, అమర్త్యులు, సర్జరులు మొదలగు జే
శ్చమనవి.

కి. రజోగుణముదలి స్వాగుణ వలన జనగాఢ మద
యించెను. వీరును సత్వగుణ ప్రధానులయె చెప్పదగు.

గీ వ ప రి చే ద ము.

గుణము, విద్య, ఈ రెంటి తారతమ్యము.

౧. వ్యష్టిగవిచాంపబూనుకొన్నపుడు దేవరాక్షస సరగణ
ములలో సయితము జిహ్వా కొక రుచి, పుష్టకొక గుణము అను లో
కోష్ఠిని బట్టి వివిధజీవులకు గుణరుచులు భేదముగనుండును, కాబట్టి
యీయీదు గణన. అనారిలో నిట్టి గుణభేదమునుబట్టి గంధర్వాంశ
గలవారు వీరు. దేవాంశగలవారు వీరు. రాక్షసాంశగలవారు వీరు.
పితౄచాంశగలవారు వీరు అని ప్రశంసి పబడుచున్నారు.

౨. గుణమును దిద్దటకు గుణమే సాధనముగాని విద్య సాధ
నముగాదు. చదువుకొనినదొంగ చదువుకొన దొంగకంటె ఘట
కుడుగ నుండవచ్చును. ఇట్లుదోష్టమును, తప్పుసృష్టిలోను, దుర్వృ
త్తిలోను ఘటకులుం (అనగ మొనగాండు)దురు. కాబట్టి దొంగల
గురువులు, దోషిడిగాండ్రగురువులు, కన్నగాండ్రగురువులు, రా
క్షసగురువులు, సాక్షర గురువులు, ఛార్జరీకోర్లగురువులు మొదలగు
పలుగురువులుందురు. వీరి కాయావిషయజ్ఞానమే, ఆయావిద్యలే
పరమసాధనములు. వీరికి దయానంద్యశౌచములులేవు. భగవదృక్తి
శూన్యులు. ధర్మార్థ కామమోక్షములను చతుర్విధపురుషార్థములలో
సాల్గవయది యగు మోక్షపురుషార్థము వీరికి సున్నయే. (అనగా

లేనేలేదు.) ఏమ రాక్షసులవలెనే త్రివర్ణమునే పాటించుదు. (త్రివర్ణ
మనగా మోక్షముగాక తక్కిన ధర్మార్థ, కామములు.) వీరికి
వేదసారాయణలు, సప్తసంతానములు, గంగాదిపుణ్యనదీ స్నానములు,
మోక్షేచ్ఛలేని తామసతపములుగలవు. వీరికిక్రిందిరీతిగ దుర్గతులు
గలవు. ఇందుకు మూడుదాహరణములు.

గీ. సత్యమును శమంబుశౌచంబులేక నా

స్థిరములు నిషిద్ధసేవనంబు

గలిగి తరుగుదుష్టకష్టజనశ్రేణి

పొలియు నుభయల కములకుగాక. (మహాభారతము.)

తా॥ సత్యశౌచములు దైవభక్తి లేనివారైన దుష్టజీవులకు
కష్టజీవులకు గతులవు. దుర్గతయే ప్రధానము.

శ్లో. ఆమ్నాయభ్యసనాన్యరణ్య రుదితం వేదప్రతాన్యన్వహం।

మేదశ్చేదఫలాసపూర్తవిధయః సర్వేహంతంభస్మహం।

తీర్థానామవగాహనానిచగజస్నానం వినాయత్పద।

ద్వంద్వంభోరుహాసం స్త్రీదీవిజయతే దేవస్సనారాయణః॥

తా॥ శ్రీవారిధికి లేశములేక చేయు వేదాధ్యయనములు అరణ్య
మునఁబెట్టురోదనములవంటివి. వేదవ్రతములకై చేయునుపవాసములు
మేదశ్చేదఫలకములు, తటాకాదినప్తసంతానము భస్మాహతులు
అనఁగ చెరువులుప్రతిష్ఠించుట మొదలగు సప్తసంతానములు బూడి
దలోవ్రేల్చిన నేయివలె వ్యర్థములు. గంగానది మొ॥పుణ్యనదులలో
స్నానముచేయుట. ఏనుఁగు నదిలోమునుఁగుటతోసమానము. అనఁ
గ సర్వేశ్వరభక్తి లేక యివియన్నియును బనికిరావు. వ్యర్థములు.
ఈయర్థ మేమిక్రిందిగీతమునఁ జెప్పఁబడినది. ఏదియనగ —

రాగము. ఖరహరప్రియ — రూపకము. తాళము.

పల్లవి — ఆదరింపవయ్యూ ఓ దేవానీవు ఆదరింపవయ్యూ || ౧ ||

అనుపల్లవి — ఆదిశేవయఖలనాథ వేదాంతవేద్యరూప
నీదయయేదిక్కుమాకు లేదితరంబేదియవతి || యా ౨ ||

చరణము నీదాగానక చేయి వేదాభ్యాసములరణ్యరోదన
ములు తద్వ్రతములు | వేదశ్చేదనముల్ భేదమొనఁగు
చేరురు తాదులుభస్మాహుతగం గాదితీర్థమజ్జనమాత్ర
గాదె గజస్నానముమతి || యా ౩ ||

దీ. త్వాన్యమే మీదిశ్లోకము లోనిదిగాన మరలవ్రాయ
నవసరముండదు. ఇది , ఉపాపత్పారగీతముల , లోనిది.

౬. వ పరిచ్ఛేదము.

యగభేదమునుబట్టి మన జూశక్తి సామర్థ్యములు.

శ్లో. కృతేశల్యగతాః పాణాః | త్రేతా గాంధూంసగాంతధా |

ద్వాపరేచక్ష్మగాః పాణాః | కలాపన్నగతాఃఖల.

త్వాన్యము — కృతయుగమందముకలు నిల్చియున్నంతవర
కును త్రేతయుగమందు మాంసమున్నంతవరకును ద్వాపరయుగ
మందు చర్మము నిల్చియున్నంతవరకును పాణము దేహమునంటి
పెట్టుకొనియుండును. అయితే యీ కలియుగమందన్ననుదొరకినంత
వరకుమాత్రము పాణముదేహమున నిల్చియుండును.

కృతైతుతఃసాసిద్ధిః త్రేతాయాంయజనాదిభిః

వత్సూజయాద్వాపరే | కలామన్నామకీర్తనమ్ ||

తా|| ఇహారసౌఖ్యములకు కృతయుగమందు తపస్సే పరిధా
నసాధనము. త్రేతాయుగమందు యజ్ఞయాగాదలు ముఖ్యములు.
ద్వాపరమందు ఈశ్వరారాధన మావశ్యకము. ఈ కలియుగమందు

భగన్నామనంకీర్తనయే ప్రధానసాధ ము. ఇట్లు ప్రధానములగుట చేత నీనాలుగుసాధనములు సామాన్యముగ ప్రతియుగమునకుఁగూడ జేల్లనగు.

శ్లో॥ కృతేతురేషుకాశక్తిః తేతామూంజానకీమతా

ద్వాపరే ద్రౌపదీశక్తిః కతాశక్తిర్వహేగృహే॥

౨. ఈగ్రంథము నాల్గవపరిచ్ఛేదము. ౧వ పేరాలో చెప్పబడ్డ ప్రకారము మలినన్వాప్రధానయగు మూలప్రకృతియొక్క కళ స్త్రీయందావిర్భవించి యుండుటచే కృతయుగమందీశక్తి పరశురామనితల్లి రేణుకాశక్తియై తమోగుణముగల రుద్రరూపముచేత పరశురామునిద్వారా 21 మారులు క్షత్రీయులగునప్పటి పాలుకమీద దండయాత్రలు సలిపి ప్రజానాశనముజేయించెను. ఈకళయే తేతా యుగమందు జానకియందావిర్భవించి రామరావణయద్ధమున భూభారనివారణ గావించెను. ఈకళయే ద్వాపరమందు ద్రౌపదియందావహించి కురుపాండవయద్ధములమీద జననాశనము గావించెను. ప్రస్తుతకలియుగ దీశక్తియే యింటింట కుటుంబినియు దావిర్భవించి యున్నది.

౩. ఈగృహశక్తినివర్ణించుటకు నొక్క విన్నవించునది మిక్కిలిగ తేకగా నామనుభవమును బట్టి కొన్నివిశేషసంగతు లిట వివరింపుచున్నాను. శాస్త్రమందు స్త్రీకి పురుషునికంటె కామాదిగుణములనేకమడుంగులు హెచ్చుగనుండును.

శ్లో॥ స్త్రీణాం ద్విగుణమాహారం బుద్ధిచ్ఛాపి చతుర్గుణా

సాహసంపద్గుణాపోక్తం కామమప్తగుణంవిదుః॥

స్త్రీకి పురుషునికంటె రెట్టింపు ఆకలియు, నాల్గురెట్లు బుద్ధియు సాహసము ఆరురెట్లును, కామము ఎనిమిదిరెట్లు నుండును. దీనిని

బట్టి స్త్రీకి జగత్తును మోహింపజేయుశక్తి మెండుగలదు. కాబట్టి యొక వక్షమున స్త్రీయే లౌకిక కార్యములు నడిపించుచున్నది. “స్త్రీ బుద్ధిః పశుమాంతకః” అను లోకోక్తిచొప్పున ఒక్కొక్క స్త్రీ ననబుద్ధి శక్తిచేత జగత్తును నాశనముచేయుచున్నది.

ర. ఈక్రిందివిధములు పితృపములనుబట్టి సరస, సాక్షులుగ నుండు తెగలు రెండుగలలోకమును నెట్టిగృహశక్తి నడిపించుచున్నదో చూడుడు.

1. ఎందరు స్త్రీలు గృహశ్చిద్రములచేతను, గృహకల్లోలములచేతను నాత్మహత్యలు చేసుకొని అకాలమృత్యువు వాతపడిరో వితర్కింపుడు.

2. జారత్వదోషములచేత నెందరు స్త్రీలు, వారిమూలమున నెందరుపురుషులు నశించిరో యెన్నెన్నికలహములు పుట్టెనో, ఎంతెంత ధననాశనము తటస్థించెనో పరిశీలింపుడు.

3. స్త్రీయేకదాతనగర్భక్షేత్రమందు పురుషుని యరస్సు నుండి విత్తనమును స్వీకరించి మనుష్యలోకమును నభివృద్ధి నొందింపుచున్నది.

4. స్త్రీయేకదా పురుషుడిచ్చదానములలో నగ్రగణ్యమైన కన్యాదానమూలమున వంశములను ముడివెట్టి వృద్ధియెట్లుగ నొందించుచున్నదియో యోచింపుడు.

5. తాను పుట్టి, వారివంశమును, అత్తింటివారి వంశమును బావనముచేసి సద్గతికి మూలకారణమైనది స్త్రీయేకదా.

6. వ్యవహారకాండమునందు సయితము క్రిమినలు, నీవిలు, రివిన్యూ, సాంఘికవిషయములలోను, ఉద్యోగములలోను నీగృహశక్తియొక్క సంబంధమెట్లువ్యాపించియున్నదో గమనింపుడు.

7. సామతులు, సామంతరాజులు, రాగాజులు, లేక చక్కవరులకుటుంబములలో సయితము ఆనాటి రుక్మిణి, దమయంతి, శశిశేఖా, జానకీ మొదలగువారివలె నేటి గృహశక్తియే కుటుంబకల

హాములకు రాజ్యకలహములకు నెట్లు ఎంతెంత మూలకారణమై యున్నదో దూరదృష్టితో నాలోచింపుడు. ఇందుకు నిదర్శనములు వివరింపనవసరములేదు. వర్తమానపత్రికలే నిదర్శనములు.

౫. ఈపరిచ్ఛేదమందు యగతారతమ్యమనుబట్టి విచారింపఁగ క్కలియగమందు జనాభా కోటకొలది హెచ్చుచున్నది, దేహషలుత్వము, ఆయష్కల ప్రమాణము తగ్గుచున్నది. వేదోక్తజీవిప్రమాణము శతమానము (నూట) నుండి పష్టిపూరితమై తుదకు పంచాశత్పూరితమైయున్నది. అనఁగా నేబదినంవత్సరములుజీవించి మరణించినవానినే దీర్ఘాయువుగ నెన్నవలసివచ్చినది. బుద్ధులు హెచ్చిఁకొలది కల్తలు కలహములు, నీవిలువాజ్యములు హెచ్చి చట్టములు బలిసిపోవుచున్నవి. ఈసంపదతో సాక్షర, రాక్షసమూకలు ప్రబలుచున్నవి. సరసులనఁ బ్రియ అడుగఁటుచున్నది.

౬ వ పరిచ్ఛేదము—పూర్వభాగము.

తపస్సు.

౧. కృతయుగమున తపోమహిమచేత కృతకృత్యులయిన వారనేకులు. అందుముఖ్యులు నలుగురిచట నుదహరింపఁబడుచున్నారు.

శ్లో. వల్మీకగర్భసంభూతో వల్మీకేశ్చమహామూనిః।

తపసాబ్రాహ్మణోభూతః తస్మాజ్జాతిరకారణః॥

తా॥ పుట్టిననుండి వాల్మీకియనువాఁడు తపోమహిమచేత బ్రాహ్మణుడాయెను.

ఉర్వసీగర్భసంభూతో వసిష్ఠేశ్చమహామూనిః।

తపసాబ్రాహ్మణోభూతః తస్మాజ్జాతిరకారణః॥

తా. ఉర్వసియను నప్పరననుండి జనించినను తపోమహిమచేత వసిష్ఠుడై బ్రాహ్మణుడాయెను.

శునకీగర్భసంభూతా శౌనకేశ్చమహామూనిః।

తపసాబ్రాహ్మణోభూతః తస్మాజ్జాతిరకారణః॥

తా॥ శౌనకుఁడు కుక్క-గర్భమునుండి పుట్టినను తపోమహిమ
చేత బ్రాహ్మణుఁడాయెను.

౨. ఆరవ పరిచ్ఛేదము మొదటి పేరా 2వ రైడరులోఁ జెప్పిన
ప్రకారము, ౧ తపస్సు, ౨ యజ్ఞసూక్తులు, ౩ భగవత్సూక్తులు,
౪ భగవన్నామసంకీర్తనలు, వేర్వేరుయుగములకు వేర్వేరుగ విభ
జింపఁబడినను, వీరిచూలమున కృతకృత్యులయినవారు ప్రతియుగ
మందున్నారు.

౩ హిరణ్యకశిపుఁడు, హిరణ్యాక్షుఁడు, బలి, కృతయుగపు
రాక్షసులు. రావణుఁడు, కుంభకకర్ణుఁడు, సర్పశి, త్రేతాయుగ
రాక్షసులు. బృహద్రథుఁడు, మురాసురుఁడు, బాణాసురుఁడు, నర
కాసురుఁడు, కసురుఁడు మొదలగువారు ద్వాపరయుగ రాక్షసులు.
వీరందరు కామ్యశాపస్సులు జేసినవారు. అనఁగా శమయైహిక కోరి
కలను కొనసాగించుటకై తప మొనరించినవారు. ఆకోరికలెట్టివనఁగ
౧ లోకములేలుట, ౨ దిక్పాలనము, ౩ కామగమనము. (కోరిన
చోటునకుఁబోవుట.) ౪ కామసూపము, (కోరినరూపముధరించుట.)
౫ శిష్టశిక్షణ ౬ దుష్టరక్షణ మొదలగునవి. హిరణ్యకశిపుఁడు.
శల్యావశిష్టుఁడై నూరుదివ్యసంవత్సరములు తప మొనరించి నరుల
చేత దేవతలచేత, మృగ, వృక్షలోహదులచేత మరణమొంద
కయుండునట్లును, బగటియందును రాత్రియందును, ఇంటను వీధిని,
మరణమొందకయుండునట్లు బ్రహ్మచేవరములనొంది యట్టివరప్ర
సాదముచేత పుట్టివీరి తుదకు నరసింహమును ఘోరవికృతస్వరూప
జంతువుయొక్క నఖములతో గుమ్మముమీద అసురసంధి నేతచీల్చి
బడి ప్రాణములు వదలెను. లక్ష్మికిలిక్ష్మియనునట్లు భగవంతుఁడు
నరసింహమును (జంతువు నగుఁడు కానట్టి) వికృతజంతువుగానావిర్భ
వించి యాదుర్మార్గుని కడతేర్చెను. వీరివలె వీరిసోదరుఁడు హిర
ణ్యాక్షుఁడు యజ్ఞవరాహమూర్తిచే గదాయుద్ధమునఁ దెగటారెను.
రావణాదులు బృహద్రథాదులు ధర్మార్థకానుములను త్రివర్గనంబం
ధమైన సుఖములనే యపేక్షించిచచ్చితిరి. వీరందరుసాక్షులు.

౪ వశిష్ఠుడు, జనకుడు, యాజ్ఞవల్క్యుడు, ముచకుం
దుడు, పరశురాముడు, విశ్వమిత్రుడు, శాతముడు, దశరథుడు
మొదలగువారు యాగాదులచేతను తపస్సుచేతను సుగతింజేందిరి.

౫ భగవద్భక్తి, భగవత్సంకీర్తనలచేతను కృతకృత్యులయిన
పూర్వపుణ్యగవాసులు ప్రహ్లాదుడు, పుండరీకుడు, అకూరుడు,
విభీషణుడు, శబరి, గుహుడు, భీష్ముడు, విదురుడు అర్జునుడు
మొదలగువారు.

౬ ఇక్కలియుగమందు, శంకరుడు, రామానుజుడు,
మధ్వుడు, ఓబీరు, తులసీదాసు, రామదాసు, జయదేవుడు, నారా
యణతీర్థులు, నామదేవు, జ్ఞానదేవు మొదలగువారు, కామ్యతపసుల
చేతను భక్తిచేతను ముక్తిసామ్రాజ్యమునొందిరి.

౭ తపము కామ్యమైనన, తామసికమైనన దానిమహిమయు
అందువలన లభించుఫలములు వింతలై యీక్రిందిరీతిగనుండును.

1. నీచజాతివాడు ఘనజాతి దుస్తరముగద.

2. త్రిలోకాధిపత్యము వహించుట దురూహమైన కార్యమని
యందను నమ్మవలసినదే.

౩. అకసమున కెగసి మేఘమాలచాటుననుండి శరవర్షము
తపోమహిమచేత ఇంద్రజిత్తును రాక్షసుడు కురిపించెను. ఇదిదుర్గమ
మైనపరిజ్ఞానకాదా?

4. మైకుంటునితోనిల్చి హిరణ్యాక్షుడు గదాయుధమున
చచ్చి లోకాంతరమును జేరుట ర్లభమని యెవరునమ్మరు.

5. ఈమైనాల్లు విధముల మహత్కార్యములు తపోమహిమ
వల్లనేకదా నెరవేర్పబడెను. ఇందుచేతమనయార్యులీక్రింది శ్లోకరీతిని
తపమును వరించిరి.

శ్లో॥ యద్దుస్తరం యద్దుగ్రాహం యద్దుర్గం యచ్ఛుదర్లభం

తత్సర్వంతపసాసాధ్యం తపోహిదురతికమః॥

ఈపేరాలలో గనవరచి లక్ష్యలక్షణములచేత తపమునకు
మించిన కార్యసాధనము లేదని తాత్పర్యము.

ఈకలియగమందు దేహమనః పటిమలు తగ్గను తగ్గను
దురాశసౌచ్ఛ్యమన్నది. ఇందుచేత తామసపూజలు హెచ్చించాల
మంది తామసులు (సాక్షులు) తుచ్ఛమంత్రపునఃశ్చరణలచేత
మహాంకళి, ఎఱ్ఱమూరి మొదలగు తుచ్ఛకేవతాపూజలంజేయుచు
ఃట్టిదేవతలనరబలులు, జతులులు, సమర్పపును తమవిరో
ధులను బాధింపుడని పూర్వయుగములవా రస్త్రులులనువలెవానిని
బ్రయోగింతురు. వీరిలో ఘటికులు అఘోరఘంభాదు, వానిశిష్యు
రాక్షసకాలకుండల మొదటిదయ్యాలపోతులు. ఈవృత్తిప్రబలిడంబా
చారి వేషధారులుపలువురు, మాంత్రికలమరి మంత్రగాళ్లమనియు,
దయ్యాలపోతులమరి దెప్పకొనిచు గాడిలు, సిగలుపెంచి దేహము
మొగము బూడిదెబూసు ని మొగ నంకుమబాటు మసిచు
క్కలు, సున్నపుచుక్కలదాల్చి కృష్ణానములు లేక వ్యోఘ్రాజన
మాలు - ధరించి యింటిదిగుగుచు అర్చములేని వెఱ్ఱిమాటలతో
గావుకేకలు పెట్టుచు మాష్టి, బిచ్చము, సంభావన యాయవారము
మొదలగు త్యాగరూప లచేతధనార్జనజేయుదురు. కొందరు విభూ
తులు, రక్షరేకులు ఇచ్చెదరు. చాలనంది యజ్ఞములు, బేడుప్రజ
తిట్టుమంత్రగాండ్రను, బెరాగులను, నయ్యసులనా శ్రయించి శ్రీమ
లనొందుదురు.

2 వ పరిచ్ఛేదము—ఉత్తరభాగము.

తపశ్శబ్దార్థచనాదివిశేషణములు.

౧ తప్తతయితః తాపయితతః ఇది తపోశబ్దవ్యుత్పత్తి.
(Derivation).

౨. ఈక్రింది యుత్పన్నపదములకు తపశ్శబ్దము మూలపద
ము. (root) అదియనః—తపము, తపస్ము, తపంబు, తపస్సు,
తపను, పరితాపము, తపసుడు, తపస్వి, తపసుని తపశ్శాలి, తాపసి
తాపిని, తపించుట, పరితపించుచు, తపిసి మొదలగునవి. ఇవి యన్ని
యు తపశ్శబ్దమునకు నుత్పన్నపదములు. (Derivatives)

3. పరితపించుట, యనగ శుష్కించుట, ఎండుట, వేడిమియగుట, కాలుట, మాడుట, కమలుట, పొగలుట, ఇగురుట, మాడుట యని యర్థము. తపింపజేయుట యనగ వేడిమి గలుగజేయుట లేక వాడిపోవునట్లు జేయుట. యెండించుట లేక ఆరుంటుజేయుట లేక ఆస్పుట లేక ఎండ బెట్టుట. తపింపజేయువాడు కాగా సూర్యునికి తమ నడనుపేరుగలదు.

౪. ప్రతిజంతువునకు లేక ప్రతివస్తువునకు నగ్గిశగ యెండతగిలినపుడు తపించునందురు. నడుచునపుడును పనిజేయునపుడును, దేహపరిశ్రమ (Physical Exercise) జేయునపుడును దేహము వేడిమినొందును. మనస్సునకు మెదడుస్థానము గాన ఆలోచించునపుడును, చింత, విచారము, దుఃఖము, కామము, రోషము, ప్రేమ మొదలగు మనోవికారములు (Passions) పుట్టునపుడును మెదడునకు వేడియెక్కి కరగి దేహముగూడ తపించును. అపుడు గుండెలుగూడ కరిగి పొగి కన్నులవెంబడి నీరు గమ్మాను. భక్తాగ్రేసరులైనవానికి భగవత్త్వమును ధ్యానించునపుడును భజనసేయునపుడును, భగవత్సౌకీర్తన సేయునపుడును, పారికధాశ్రవణమందును, హృదయము పొంగి కన్నీరు మున్నితై యానందబాష్పములు పొరలి దేహము వేడియగును. మఱియు, నానందరసము ఆనందాశ్రుగూపమున లేక బాష్పగూపమున నేత్రములద్వారమున స్రవిండును. శంక రావతారమని జెప్పబడు ఆదిశంక రాచార్యులవారు ఈబాష్పములు లేక యానందాశ్రులను శ్రద్ధానదీ విమలచిత్తజలమని తమ ర్థబ్రహ్మమాన పూజావిధానమందీ క్రిందిశ్లోకరత్నమున వర్ణింపుచున్నారు.

శ్లో॥ ఆరాధయామిమణిసన్నిభ మ్మాలింగం॥ మాయాపురీ
హృదయపంకజసన్నవిష్టం॥ శ్రద్ధానదేవిమలచిత్తజలాభిషేకం॥ నిత్యం
సమాధికుసుమైరపునర్భవాయ॥

ఈశ్లోకరత్నము యొక్క పదార్థ, పదార్థత్వము, గురుశిష్య సాంప్రదాయముగ బోధింపదగినది గాని సామాన్యముగ ఘటవగూడదని శ్రీ నాగురువులవారియాజ్ఞ.

గీ. భకాగేనరులయి శ్రీకులసేఖగల్వాగును భగవత్తత్వ మును స్మరించునపుడు గగవంతుని సేరించునపుడు నిజభక్తులీ క్రిందియవస్థలోను అదపున నుండవలయునని యాయవస్థను ఈక్రిందిశ్లోకమూలమున వర్ణింపుచున్నారు

శ్లో॥ బద్ధదేవాంజవినాః తేనశిరసాగాత్రైస్సరోమోద్గమైః॥

కంఠే స్వరగద్గదే నయనే నోద్గీర్నభాషాబునా॥

నిత్యంత్రచ్చరణారవిందయ గళధ్యానామృతస్వాదినా

పాస్మాకంసరసీసుహృత్సతతం సంప్రద్యతాంజీవిం॥

తా॥ ఓవుండరీ కాక్ష! సర్వకలములయం దెడతెగక యంజ లితో శిరమువంచి గగుర్పాటుగంజేహముతోను, గద్గదస్వరము తో, ఆనందాశులు కన్నలద్వారమున పొంగిరాలగా ఏలిన వారి పాదారవిందధ్యానామృతరసపానము సేయుచుండెడి నిత్యజీవనమును బ్రసాదింపఁడు— దయసేయఁడు.

ఓ. ఋషులు, మునులు, యోగులు, రాక్షసులు, తపమొనరించునపుడు మనోబుద్ధుల నేకాగ్రమునకుఁదెచ్చి మంత్రాధిదేవత యగు విష్ణువునో, శివునో, బ్రహ్మనో, మంత్రరూపముచేత మనన ముచేయుదురు. అప్పుడు మొదడునకు వేడెక్కి వారిదేహము తపించుచుండును. ఇట్టియవస్థయే తపస్సందురు. ఇట్టిస్థితిలో నాహారనియమముచేత తిండితగ్గించుకొని నేహమనఃపటిమముగలవా రుదకపానమును, వాయుభక్షణము, పర్ణభక్షణము చేయుచుందురు. హిరణ్యకశ్యపుఁడు మొదలగు కృతయుగవాసులు వాయుభక్షణమాత్రమే జేసి యమితమగువేడిమికితాళి ఘోరమగు తపమొనరించి మంత్రాధిదేవతను మెప్పించి కాంక్షితములగు వరములనంది కృతకృత్యులయిరి.

2. తపశ్శబ్ద ర్వచనముఋగ్వేదనారాయణోపనిషత్తునందు—

జడః తపస్సత్యం తపశ్శాంతం తపోదమస్తపో।

దాంసపోయజ్ఞ తపోభూర్భువస్సువస్వ హైవ

తదుపాస్మైశస్తవః॥ ,, అని యన్నది. అనఁగ ఋత మేత

పస్సు సత్యమేతపస్సు, శాంతమేతపస్సు, శాంతమేతపస్సు, దమమే
(అంత రేంద్రియనిగ వాతే) తపస్సు, దానమే తపస్సు యజ్ఞమే
తపస్సు అని యర్థము.

౩. పంచమవేదమని చెప్పఁబడ శ్రీమహాభారతమందు తపశ్శబ్ద
నిర్వచనమిట్లున్నది.॥ ఆధ్వరంబుకంటె నధికంబుదపమా తపంబనా
గమనిపన్నదనము : పుర జేతగాదహింసయు సత్యవాక్యఁబు దమ
కుదయయుగాని యరయ॥

యజ్ఞముకంటె తపముమంచిది. తపస్సనగ అహింస, సత్య
వాక్యము, దమమా, దయ, ఇవితపస్సుగాని శరీరమును శుష్కింపఁ
జేయుట కాదు.

౪. ఇట్టితపసుచే భీష్మ, ప్రహ్లాద, విదురాదులును కలియందు
కబీరు, తులసీదాసు, రామదాసు, గౌఠాంగుడు, రామకృష్ణపరమ
హంసాదు లనుభక్తులు కృత్యములయి సరసులని ఖ్యాతౌనొందిరి.

౫. ఇట్టి తపశ్శాంతరలో కామ్యతపసులు సాక్షులుగను
సాత్వికతపసులు సాక్షులుగను పరిగణింపఁబడుచున్నారు.

౬ వ పరిచ్ఛేదము.

చదువులలోనిమర్మము.

౧. ఈమర్మము సాక్షులకు బహుదూరము. ఇంచుకయైనను
పారికిఁజెలియదు. ఇతనిరక్షకత్వము (illitrates) బోయకన్నదు
శబరియు, పల్లెఁదగు గుహుడును, శ్రీకాళహస్తిమాహాత్యమున
వివరింపఁబడిన సాలిపురుగుమొదలగు వారీచదువుల మర్మమెఱుం
గుదురు. రాక్షసులలో బలి, ప్రహ్లాద, విభీషణాదులెరుంగుదురు.

౨. రాక్షసేశ్వరుడగు హిరణ్యకశ్యపుడు తనకొడుకు
హేమదునెట్లు రాక్షసగురువులు త్రివర్గమునుబరింపించిరో వినఁగోరి
యొకఁడు “ ఈమారా ! నీవేమి యభ్యసించితివో యొకవద్య
ముంజదివి తాత్పర్యము భాషింపు ” మని యడిగెను.

౩. అయ్యగానూ ! రాక్షసేశ్వరుడగుగానూ ! గురువులునాచేత
త్రివర్గమును బరింపించిరి. నేను జదివియున్నవి పెక్కులుగలవు. చదు
వులలోమర్మమంతఁజదివితే.

“ చదివించిరి ననుగురువులు

చదివితథర్మార్థముఖురశాస్త్రంబులనే

జదివినవి గలవుపెక్కులు

చదువులలో మర్మమెల్ల. జదివితంత్రండ్రి॥

అని విన్నవించి మఱియును ఆమర్మమెట్టితో చిత్తగిప్పుడు.
అని యీక్రిందిరీతిగ నుపన్యసించెను, భారతము సప్తమస్కంధము.
మ. తనుహృద్భాషల సఖ్యమున్ శ్రీవణము • న్దానశ్శిముంవఁదనా
ర్చనమూల్ సేవయనాత్మలోనెఱుకయుం • సఁకీర్తనల్ చింతనం
బనునీతోమ్మిదిభక్తి మార్గములు సర్వా • త్మున్ హరిన్నమ్మి స
జ్జనుడై యుండుట భద్రమంచదలఁతున్ • సత్య బుద్ధైశ్చోత్తమా

తా. ఈపైతోమ్మిదివిధముల భక్తి మార్గములచేత భగవ
ద్భక్తిసల్పి సర్వాంతద్యామియైన శ్రీ హరిసంగొల్పి సజ్జనుడైయుం
డుట శుభపదము. ఇదియే చదువులలోనమర్మము. అది బ్రత్యుత్తర
మిచ్చెను.

౪. ఈయర్థమునే ధూర్జటికవి యీక్రిందివద్యమున వర్ణిం
చెను.

శా॥ ఏవేదంబు పఠించె లూతభుజగం బేశాస్త్రముల్ జూచెతా
నేవిద్యాభ్యసనంబొరెక్కరి చెంచేమంత్రముహించెబో
ధావిర్భావవిధానముల్ చదువులయ్యా కాపుమీపాదనం
సేవ సక్తియెకాక జఁతువులకున్ శ్రీకాళహస్తీశ్వరా॥

తా॥ ఏ వేదము పరియింపక యే సాలిపురుగును, ఏ శాస్త్రము భక్తి
సింహకయే సామును, ఏ విద్యయు నంటకయే యేనుంగును, ఏ మం
తము జపింపకయే చెంచువాడును, పూర్వజన్మపుణ్యకర్మముంబట్టి
జ్ఞానదయమై యీశ్వరసాదభక్తిచేత మోక్షంబునొందిరి.

గీ. కళంకములేని యీశ్వరసాదభక్తియే చదువులోని
మర్మము. ఇట్లు ౧౪ వ శ్లోచేదము ముగిసెను.

౧౪ వ పరిచ్ఛేదము.

ప్రస్తుతకలియుగసాక్షులు.

౧. పూర్వము దక్షిణహిమనీయమున ఆంధ్రభూజుడను
బిరుదందిన కృష్ణదేవరాయలవారికాలము మొదలుకొనియును, త
త్పూర్వము క్రీ. శ. ౧౧౮౫ సంవత్సరము గణపతిదేవరాజుచే గోప
రాజు రామప్రధాని కంసాలురనుండి కరణీకములు బ్రాహ్మణుల
కిప్పించినది మొదలుకొనియును సరససాక్షుల వివరము కనిజీవిత
ములవలనను ముప్పదియైదరు మంత్రులచరితములవలనను తెలియును
గాన క్రీ. శ. ౧౫౪౪ శతాబ్దమధ్యమున క్రీ. శ. ౧౫౫౦ సంవత్సర
ము మొదలు ప్రస్తుతహాణపరిపాలనాకాలపు సరససాక్షుల వివర
మిదిగువన ముక్తసరుగఁ గానవచ్చును.

ప్రస్తుతనవనాగరికుల కొత్తచదువులు పాశ్చాత్యవిద్యలతో
న. క్రీమిలచి జనాభావృద్ధితోగూడ సాక్షుల సంఖ్య హెచ్చుచు
న్నది. వీరితోఁ గొందరెట్లు బ్రసిద్ధులయి గతిందిరో వానిపేరు తె
త్తక గూఢముగ నొకదృష్టాంతము మాత్రమిందుఁ బొందుపరచు
చున్నాను.

౨. ఒక నొకఁడు నన్నయభట్టారకుఁ యంతవాఁడై యొక
యరణ్యజాతివారి వాగ్మూలభాష (Oral Language) కు వ్యాకరణ
ము రచించి లిఖితభాష (Written Language) గ నొకర్చిన కీర్తి
నొందెను. ఇది మేలైన కార్యమే కాని యాపురుషుడు ఋషిమార్గ
ముదప్పి సాక్షులపట్టికతోఁ జేరెను.

3. ఆ సూక్ష్మదేశములలో సామంతులు కువిద్యలో ఘటికులయి సాక్షులగు వారికథలు మాచదువరులు స్థానికసంఘానుభవజ్ఞానమునుబట్టి తెలిసికొనగలరు.

౪. కువిద్య సువిద్యాప్రాధిమ సామాన్యముగ దేశజనులలో నెట్టిక్కాలమున వ్యాపించి సరససాక్షులు లెట్లు వ్యాపించియున్నారో కొంతపివరింపఁబడును.

౫. ఇప్పటిగ్రామకరణీకవృత్తి చాలామట్టుకు బ్రాహ్మణులయందే యమరియున్నది. ఈపరిచ్ఛేదము మొదటిపేగాలో జెప్పియున్నప్రకారము గోపరాజు రామప్రధానిన ప్రభువుచేత సార్వేల గ్రామములకంసాలురను వారికరణీకవృత్తిలోనుండి తప్పించి యార్యేలమంది బ్రాహ్మణులకు కరణీకముల నిప్పించెను. ఆనాటినుండి ఆస్థాదేశమున నూట పేయింపు నొకరిద్దరు చొప్పున కంసాలురు శిష్టికరణములు తప్ప బ్రాహ్మణులే గ్రామశేఖరీ (కరణీకమును) పని నిర్వర్తింతురు. ఆనాడుమొదలు శ్రీకృష్ణ దేవరాయల వారికాలము వరకును నేటిహూణాధికారములో మిరాశియినాములకు క్వీట్రంటుపన్ను కట్టినకాలమువరకును బ్రాహ్మణకరణములే ప్రబలి భూవసతులు సంపాదించి చదువులురాని, చదువుకొనని శూద్ర క్షత్రియ కులజులగు గ్రామమునసబులను స్వాధీనముజేసికొని గ్రామలెక్కలు తక్కిన లిఖితరూపకమైన యావద్వ్యవహారముకై వశముఁ జేసికొని చక్కబెట్టుచుందురు. వీరికి మంత్రీ : యోగి, కరణము కులకురిణీయను బిరుదులు సహజముగ లభించెను. వీరికి వీరియనుచరులగు మునసపులకును, పెత్త దార్లకును జమాదార్లకును, ఇట్టి హోదాదార్ల తాబేదార్లగు నాయకుఁడు, చాకలి, మంగలి, కమ్మరి, కమ్మరి, వడ్డింగి, వెట్టి గూనులకును గ్రామ్యసంఘములు (Village Communities) అను కట్టుబాటునుబట్టి భూవసతులే జీవితములుగ శ్రద్ధసియుండెను. అవి మున్నియు నేడు క్వీట్రంటునుకట్టబడి నెలకొనియున్నవి.

2. అట్టికరణములు కాలక్రమమున జనాభాయభివృద్ధియై తమతగుతుంటుంటున్నాయి. హెచ్చుగ క్విటెంటుకట్టిన భూవనతులవలన జీవనముజరగకనీరసస్థితిలోబడిరి. భూవనతులుబంచుకొన్న జాతులులో పాయకారీకరణములయి లీప్తుకరణములతోపాటు ప్రాతపనిదొరకక మాపుకారకు పద్దుబట్టి వాగ్రిగుట, వర్తకము, కోస్తావర్తకము, చేతిపనులు, మరపనులు, అచ్చాఫీసులు, భూసేవ్యము, గనులు తగివుట మొదలగు పనులు హెచ్చినకొలదిని పత్రములు, దస్తావేజులు వాగ్రియుట, బాలబాలికల యభివృద్ధియగుకొలది వీధిబడుముష్టాపించిబడి పంజుళ్లుగుట మొదలగు పనులలో బ్రవేశించిరి. దొరతనమువారి యభివృద్ధినిబట్టి ప్రథమమధ్యమోన్నతతర తిపాఠశాలలను సర్వ కలాశాలలను, న్యాయశాస్త్ర (Law Colleges) కళాశాలలను (Medical Colleges) వైద్యవిద్యశాలలను. సర్వే, ట్రేయినింగునార్మల్ ట్రేయినింగువిద్యశాలలను వానిస్థితిగతులను విచారించుటకై పరిశోధకార్థము స్థాపించిరి.

2. హూణాధికారము ప్రబలి పాశ్చాత్యుల విద్య, నాగరికత దేశసంఘాభివృద్ధిలో చొరబడి కరణములేగాక మిగిలినవైదిక బ్రాహ్మణబృందమువారును, తక్కినవర్ణములు, మతములవారును కుటుంబవృద్ధి కాగాకగా నాంగ్లేయవిద్యసభ్యునించి దొరతనమువారి కార్యస్థానములం దాచూయద్యోగములకు నర్హులగుటకు పరీక్షలందుఁ గృతార్థులయిరి. కాలక్రమమున క్షత్రియ, వైశ్యశూద్రాదులును, కమ్మ, కమ్మరి, కుమ్మరి, చాకలి, మంగలి, ఈడిగ, గమల, గొల్ల, సాలి, కంసాలి, వడ్రంగి మొదలగు నానావర్ణముల వారేగాక, తుదకు కిరస్థానీమాలమాదిగ జాతులవారును, చదువులందుమఱిగి పరీక్షలందుఁ గృతకృత్యులై, లెక్క, వ్రాత, చిత్రలేఖనము, సర్వే, ట్రేయినింగు, ట్రేయినింగు, వైద్యము, అడవి మొదలగుడిపార్డుమెంటులం దుద్యోగములలోఁజేరిరి. ఇంతయేకాక అయాకార్యస్థానములందు (కోర్టులందు) బారిస్టరులు, లాయర్లు, ప్లీడర్లు, పక్టీరు, ప్రొయిజేటుపక్టీరు అమరియుండిరి. వీరినాశ్రయించివాలంటర్లు,

ఉ. మేజువారు, వ్యాజ్యములునప్లయి చేయు పొన (గుడుగాండు) అంటి పెట్టుకొనియున్నారు.

౮. లిఖితపూపముగల వ్యవహారములలో కువిద్యువారు కుశంత్ర, కుమంత్ర కుయత్రములనుబన్ని పోర్జరీ, హరింపు, చౌర్యము, స్వామివోహము, నిశ్వాసఘాతుకము, ఖరారుభంగము, దగా, మోసము మొద గు నేరములుజేసి కరణీకపుష్పత్తిలో నుండు నియోగములలో నిమిదియున్న కూ కరణముల, మేలకరణముల, వ్రాతకరణముల యొక్కరాబళ్ళను, నేరములను, వారు భరించు శిక్షను వారికి నటస్థించు నపకీర్తులను బంచుకొ నారికి సహచరులయియున్నారు.

౯. ఈతొమ్మిదవపాఠ్యేదములోని సరసనాక్షరగుణములలో నెవరు హెచ్చుగనున్నారో మూచమవరులకే వోచరము. 'కతా మన్నామకీర్తనం' అను భగవద్వాక్యమునుబట్టి వివిద్యముటిని. అన్ని కలస్థులగు శ్రమజీవనులలో భజనలు, సుద్దులు, పాటలు, గూపమున భగవన్నామస కీర్తనలు హెచ్చి అందు గొదలు నిజభక్తులగువారు, సరసులపట్టిక (list) లో, జేరుచున్నారు. ఇందులో కబీరు, యడ్లరామదాసు, బోయకన్నయ్య మొద గు సరసులు కీర్తి శేషులను ప్రకాశింపుచున్నారు.

౧౦. ఇప్పటివనాగరికులలో గొప్పయుక్యోగస్థులు గొప్పవరీక్షలందు కృతకృత్యులయినవారు, గొప్పవకీళ్ళనగా దినము 1కి 1—2 నందల గూపాయల చొ॥ ధనార్జనం జేయువారిలో, గొందరు బుద్ధులు పురాణకాలక్షేపసమయములందును సత్కాలక్షేపసమయములందును, మహాత్ములగుసరసు లుపన్యసించు సభలయందును, భక్తిరసముగొల్కు గానసభలయందును, దేవళములలో దేవదర్శనముచేయుచు ప్రార్థించునపుడును, ప్రాసన గాజములవారు బ్రార్థించుతరుణములందును, స్వగృహములందు దేవత్వానసంబు నవసరములందును, హరికథోపన్యాసములందును, వ్రతములు సల్పువేళ

లందును సానసంధ్యానుష్ఠానసమయములందును తాత్కాల్యవహార భారతమునువిప్పి సత్కాలక్షేపమునకుబదులుగ దుష్కాలక్షేపమునే జేయుదురు. ఈయనుభవ శాలురలోఁ రిద్దరుముగ్గురు చొప్పున గుంపులు (Interviews) గట్టి సభాకార్యమునకు భంగమురాకుండ గుసగుసలాడుచు లోకాభిమానము, చేటభారతములయొక్క పారాయణములలో ముంగియుందురు. వీరుసభావిషయ శ్రవణ మందు గమనించుచున్నారో లేదో యని సభికులలో నెవరైనఁ కనిపట్టి (Observed) నపుడు మానమువహించి నేత్రద్వష్టులనుపన్యాసకులు, ప్రార్థనికులులేక భాక్త్యయులవైపునకే సారించుదురు. ఇట్టిమహనీయులగుండెలు వ్రచ్చిచూచినయెడల భగవత్తత్వము, భగవద్భక్తి, భగవద్భావములేశమైనను స్ఫురించినట్లు గన్పట్టుదు. ఇచటగుండెలు వ్రచ్చుట యనగ వీరిరొమ్మును చించి కాగడాలువేసిన పాప మనికాదు. వీరియ తస్పహ్య లేక హృత్పదములు పారవశ్యముచేత భక్తి పొరలిపోంగియుండదు. అపుడువారిహస్తనాడిపక్షిం నినయెడల మా మూలుగునుండులాగున నేయుండును. వారిశీతోష్ణస్థితి (Temperature) మట్టువడి యుండును. కాని, 2 వసరిచ్చేదమునందు తక్కువ భాగము గవ పేరాలలో కులసేఖరాల్వా శ్లో. బద్దేనాంజవిना—జీవితమ్ అను శ్లోక తాత్పర్య ప్రకారములభించు ట్టియవస్థ భగవ తునిపాదార విందధ్యానామృతరసపాము చేయనట్టియవస్థ శతపురములుచేసినను వీరికిలభింపదు. మఱియు నాదిశ కనులవారి శ్రద్ధానదీనిమలచిత్త జలమనఁగ వీరినేత్రద్వారమున వరదలై పొరలనేపొరలదు.

౧౧. మీదిపేరాల విపరింపబడిన విరసులు, రాక్షసులే సాక్షులు, గుసగుసలాడు విషయమెద్దియో యని మాచదువరులు సందేహింతురేమో వారట్టి గుసగుసలలో ముచ్చటలాడు విషయము ధనార్జనవిషయము. అదెట్లు వారినాకర్షించియున్నదో చూడుదు. వారికి “ధనమూలమిదంజగత్” అను శ్లోకపాదము మనస్సున పట్టియును,

క. స. మూ. జ. గ. త. య.

ధనవంతున కిష్టమగుపదార్థములెల్లం

ద చేయింపవగుటన

ధనముగల నెవ్వరినైన నలచున్.

అను నార్యవచనమునబట్టి యేవిధమునైనను ధనము సంపాదించి నిచ్చి చేయవలయున తలఁపు తప్ప మరియొకచింత వారితలకెక్కదు.

గీ. న్యాయపథము తప్పక యధాంబుగూర్చ

వలయు గూర్చినయర్థంబు బ్రాతమెఱిగి

యిడగవలయును దానునుగుడువవలయు

నార్జితమునకు రక్షణమదియచూపె.

అనుపద్యప్రకారము న్యాయమార్గమున సంపాదించిన ధనమున త్యాగభోగములకు వెచ్చించవలయు ననుసంగత వాఙ్మతి దెలియనే తెలియదు తోచనేదోచదు. ఇ. తి. న. కా. న.

క. నెలంబాతిననన్యు.

పాలపుధన మొండెమున్నపాపుధరణే

పాబునిపాపుగావున

పాలాయముగుడువపుడుకవలయు ధనంబుల్.

అను నార్యవచనమునబట్టి తమరు నిల్వచేసిన ధనమును భూమిలోపాతిపెట్టి, యెడల పగులు హరితురనియు లేకపోతే దొంగలపాలలో నర్కారువారివశమొయగుననియు, తమకు స్వయమాగ భోగింపకను జేతులార తవకిష్టులయిన వారికింబంచి యీయకను దాచిపెట్టియుంచితే తమకుఁ దక్కనేదక్కదనియు నెఱుంగరు. వారికది తోచనేదోచదు. మఱియు నాదిశంకరులవారి శ్లోకము. అర్థమనర్థభావయనిత్యం నాస్థితతస్సుఖలేశస్సన్యం పుత్రాదపిధన భాజాంభీతి స్సర్వస్త్రిష్టాహితాకీతిః॥ ప. కా. ర. మ. నిల్వచేయుట యే ప. ధా. మని తెలంచుధనకులకు తమధనము అనేకవిధములుగా అనర్గదానుక మైయుండును. తుదకు తమపుత్రులతో నెవరుగావి

యెప్పుడో యేలాగు నో వారెంతరుని భయపడ చునేయుందురు. ఇట్టి నీ
కులు ధనమునే నేవతగా నాగాధిపతి తుదకు దానిని విడిచిచెత్తురు.
వీరిని ధనికులని చెప్పవచ్చునా? కర్థనులనిచెప్పవచ్చునా? బాగుగ
పరిశీలించునపుడు కష్టాధిపతి ధనము నమకుండక్కనప్పుడు వీరిని
నిధానులని చెప్పవలసియున్నది. వీరు నిధానులయియున్నప్పుడును

“క॥ మనుషీనుగు నిధానుండు మహిలో వేమా॥” అను వేమ
నార్యవచనప్రకారము వీరు మనుషీనుగులే అనగా జీవన్మృతులే
(బ్రతికియుఁ జచ్చినవారితో నమలు.) వీరలే ధనమును వ్యధామగ
పరులకు వదలి లోకమును విడిచిచెత్తురు గనుక “క॥ ఇచ్చిచనునధా
మెల్లను విచ్చలవిడిగ ప్రవోభి” అను భారతవచనప్రకారము వీరేప్రవో
భులు అనగా ప్రసిద్ధిజేసిన లోభులు. “ఆ॥ లోభివానిఁ జంప
భోకంబులోపల” మందుగలదు వేరు మతమెగలదు. పైకమకుగఁ
జాల భగ్గునపడిచచ్చు విశ్వదాభిరామ వినరవేమ॥” అను వేమనా
ర్యవచనప్రకారము ఈప్రవోభులను యాచకులెవరైనను, మస్తివాం
డ్రెవరైనను, “అయ్యా! బాబూ! ఒకడబ్బీయండి, కొంచెము బిచ్చ
మిడుడు” అని దేవురించినయెడల నదియొసంగక కోపించి కోపాగ్ని
లో మునిగి మండిచెత్తును. ఇట్టిలోభులు గూడ జీవన్మృతులెకాబటి
మిదిపేగానో వివరింపబడి గుసగుసలాడు ధనాతురులు, రాక్షసు
లు, విరసులేగాక ప్రవోభులు జీవన్మృతులుగనుగూడ నుండురు.

౧౨. పూర్వజన్మకృతపుణ్యము బట్టియును తల్లిదండ్రుల
తపఃఫలములన బట్టియును యోగవంతులగు కుటుంబములు కొందరే
గలరు. వారు సకలసద్గుణములుగలవారై చదువులలో మర్మమె
తీరిగి యిహపరసౌఖ్యము లనుభవించి దాతలు మృతజీవులయి
నుభుంతురు.

౧౩. ఒక క్రిష్టియన్ పండితుఁడగురచించినట్టియు నలుబదియూ
బదినంవత్సరములక్రిందట పాతశాలలోనొక నీతిబోధక అంగ్లపద్య
కావ్యము. (N.i English poetry) నందీక్రింది యాంగ్లపద్యమును

జదివినవారును వల్లించినవారును, ననేకులుండిరి. అది నేనను జదివి
వల్లించి లక్ష్మించియుంటిని. అదియనఁగ—

“ God will surely ask
Exe I enter heaven
Have I done the task
Which to me was given ”
దీవికిందెలుగుపద్యము— నాస్వరచిహ్నం.

క. స్వర్గమునుజేరునప్పడ! నర్గళమతనడుగు నిన్ను నఖిలేశుడౌదా
భర్గుడనాక్షిగ కార్యపు! వర్గముదీర్చితివిగదర వసుమతిలోనన్.

దీ: కిదాత్పర్యము—నీవుస్వర్గమును జేరబోవునపుడు నీకిచ్చిన
విధిక్యత మనుషుని నెరవేర్చితివిగాయని నేవుడు బిల్పించి నన్నడు
గు. ఈపైపద్యమందు చదువులోనిసార్మము చక్కగ దెలుపబడు
చున్నది. ఈపద్యము వల్లించినవారును, జదివినవారును, చూచిన
వారును, పలువరుపలుకుకగుగాని దీనితత్వమును అనుభవములోని
కిందెచ్చుకొని యున్నవారు విక్తి లింగులతో. వారేసరసులు, నజ్జ
ములు, నిజభక్తులు, సువిద్యాపరులు, ఈగ్రంథమునకుఫలశ్చత Moral

క. కా తాకనకంబు నెని రంతరమగుసంపదన గురాగవివశుడై
దళినరదు వాఱచినచో తంతముగన తేడనఁతునిజెరన్.

గ్రంథకర్తస్వరీతము

తా||అనుబిడ్డలునే అయిశ్వర్యమునే శాశ్వతమని నమ్మి వాని
మఱగినవాడు సరసవిహీనఁడై సారితకుడై రాక్షసుడై యభయ
లోకములకుఁజెడును.

“చదువుకొనినవాఁ కంటె చాకలివాఁడుమేలు”

అనగ్రంథమనమాప్తము.

ఇట్లు బుధజనవిధేయుడు

పెద్దాడ చిట్టిరామయ్య.

Old Tuter to the Rajah of
Pithapuram.

నూ టీ సు.

మా కార్యస్థానమందు వెలకుదొరకునూతన గ్రంథములు.

1 మావృదియిద్దరుమంతులచరిత్ర వెల	0—4—0
2 విజ్ఞనంగ్రహము.	0—3—0
3 తెలుగుఱ్ఱంగ్లీషుదీక్షిక 1 టి నంబరుది	0—2—0
4 డిటో రెండవ నంబరు	0—4—0
5 శివశతకం.	0—1—0

నవరత్నగ్రంథములు.

6 మొదటిదిశాంతంభూషణమ్.	0—1—0
7 రెండవది త్యాగరాజయోగవైభవం	0—3—0
8 మూడవదిలిక్కి కిలక్కి.	0—1—0
9 నల్లవదిజ్యేష్ఠాకవిష్ఠాదేవిప్రచారములు.	0—1—0
10 అయిదవది చదువుకొననవానికంటె చాకలివాడుమేలు.	0—2—0

పైగ్రంథములు పితాపురాసంస్థానంక్లార్కు పెద్దాడ వెంకట
కృష్ణారావుగారి నుండిగాని రాజమండ్రి ట్రైనింగు కాలేజిమేష్టరు
బి. ఎ, ఎల్. టి. పెద్దాడ వెంకటరామబ్రహ్మగారి నుండిగాని యే
లూరుపవరుపేట ఎల్. ఎఫ్. సానిటేరియన్స్పిక్టరు పెద్దాడ శ్యామలా
వాసయ్యపంతులుగారి నుండిగాని వి. పి. గా తెప్పించుకొనవచ్చును.

పెద్దాడ ఓటిరామయ్య.
రాజమండ్రి.

అం

నేడద్యంతము

కులగు

మానరు.

వానింగూ

యంబ

10167